

NAPRZÓD

DZIENNIK SOCJALISTYCZNY

ORGAN WKPPS

CENA - 2 - ZŁ

ROK 55

KRAKÓW · PONIEDZIAŁEK 2 · WRZEŚNIA 1946 R.

NR. 204

Dr Bolesław Drobner
wiceprzewodniczący Rady Naczelnej P. P. S.

Słupy graniczne (2) Dyktatorstwo proletariatu

Dobry polityk nie powinien korzystać z dwóch słów w swym słowniku, a mianowicie nie powinien mówić nigdy i zawsze. Nie wolno, mówić: jest źle, nigdy nie będzie już lepiej, lub dobrze jest i zawsze tak zostanie. Albo „nigdy nie użyję takiej to, a takiej broni, lub zawsze będę tylko „kłajstrował“, klecił, latał...”

Dobry polityk socjalistyczny nie mógł mówić o tym, że nigdy nie skorzysta z dyktatury proletariatu, jako środka walki, a zawsze będzie walczył o swe cele w majestacie prawa. Przyjąć bowiem może taką sytuację, że prawo napisze sobie sam, działając w interesie szerokich rzesz pracujących i biorąc władzę w swe ręce przeprowadzi taką reformę, której by nigdy nie przeprowadził, gdyby szukał zatwierdzenia przyjętej przez siebie drogi przez powszechne, tajne, równe i bezpośrednie głosowanie.

Ważny przykład z historii ostatnich 24 miesięcy. Przeprowadziliśmy reformę rolną, zlikwidowaliśmy za jednym zamachem obszarnictwo, wyszok robotnika rolnego, nadzieliliśmy ziemią bezrolnych chłopów. Przeprowadziliśmy unarodowienie wielkiego przemysłu, zlikwidowaliśmy za jednym zamachem wielomilionowy kapitalistyczny, spółki akcyjne, magnackie, karlele. Uprzywilejowaliśmy ruch spółdzielczy, zlikwidowaliśmy za jednym zamachem nie małych sklepów rozdziałowych, prywatnych młynów, młynarni itd. itd.

Czy zrobiliśmy to bez zarzutu? Nie! Wiele trudów zostało za nami. Wielu ludzkom małego serca i oze ducha zdawało się, że zrobiliśmy skok za duży, że możemy wpaść w przepaść. Przeciwnikom klaso-

wym zdawało się, że nie dorosiliśmy do zadań, jakie wzięliśmy na siebie, że wszystko to, co robimy, nie dorówna wynikom kapitalistycznej gospodarki przedwojennej. I rzecz prosta, sądząc po pozorach, mogliby mieć rację. Ale jeżeli by powiedzieli, że nigdy się nie poprawimy, że nie uda się nam wyróżnić linii pochyłej naszej produkcji przemysłowej, że zawsze pozostaną wielkie szmaty ziemi odległemu, byłoby w grubym błędzie.

Trzeba było unać się wielkiego dzieła, „Janacze czego rozum nie zmiame“, a po dziesiątkach lat, robiąc rachunek w dużej skali, ujrzą i przeciwnicy, iż gra warta była wielkiej stawki, nazwą nas, którzy nie pytaliśmy o zdanie

głoszących 3 razy czy 10 razy „nie“, szaleńcami, ale przyznają rację.

Chwalimy wyniki Wielkiej Rewolucji Francuskiej, cieszymy się, że wielkim rzutem zlikwidowano feudalizm. Jeśli wczujemy się w stosunki współczesne Dantona czy Robespierre'a, to ujrzymy przed sobą tych wszystkich, którzy przeciwni byli rewolucji, przeciwstawiali francuskim rewolucjonistom bezkrawie angielskie rewolucje, ujrzymy z jednej strony snajpółotów francuskich, z drugiej tych, którzy zgadzali się tylko na powolne zmiany, na wrastanie w nowe formy ustroju.

Pochwalają kapitaliści całego świata wyniki pięciolatki sowie-

kiej, podważają giganty przemysłu radzieckiego, oglądając masę, wystawy radzieckie, ale gdybyśmy spytali tych samych administratorów Sowietów o zdanie, co myślą o szalonych zmianach sowieckich na przyszłość, mieliby milom zastrzeżeń, a w każdym razie łądali by plebiscytów, referendum, ustasła, ankiety, badań...

Popatrzmy wstecz za siebie w karty historii. Ta sama historia powtarza się. „Ojcowie nasi“ walczyli w r. 1794, 1830, 1863, 1905 według im współczesnych — „z wiatrakami“. Romualda Traugutta nazywa „się dyktatorem, podnosi się go pod niebiosa. A jednak była to dyktatura i nie da się nie zmienić! I w r. 1846 i w r. 1863 mieliśmy dyktatorów i dyktatury. Chwalimy te okresy, albowiem się dawno poza nami. Na przyszłość zaś? Nie wolno, bo jesteśmy prawowładni, kochamy się w majestacie prawa. Szdymy przez 217 dni Goeringów, Hessów i Ribentropów, a zapominamy, że gdyby kiedyś Sowiety czekały na uchwały w wyniku kilkumiesięcznych obrad parlamentu, nie miałyby tego przemysłu strasznego, który porwał ich na szczyty nieosiągalnej nie-

mieckości. Nie przeczyliśmy, że droga ustawodawcza jest szlachetniejsza, że w Anglii przejdzie socjalizacja kapitału i wielkiego przemysłu na drodze całkowitej spółkowej, a u nas pozostawiła ta wielka reforma społeczna reakcyjne ślady w bandach leśnych. Ale musieliśmy się imać tego nagłego zwrotu społecznego, zwyciężyć władzę w swe ręce. Te władze wzięły na siebie chłop, wziął ją robotnik, pomógł uwidomianym inteligentom, wzięli ją przede wszystkim przez obie partie robotnicze.

Przyznajmy się uczciwie do tego, że wzięliśmy tę władzę, jako bezkrawną dyktaturę mas pracujących.

Tak należy rozumieć uchwałę kongresu warszawskiego UPK z r. 1934, gdy partia usza 118 głosami przeciw 13 uchwała wprowadzić do programu partyjnego „dyktaturę proletariatu“, nie jako cel klasowy robotniczej, a tylko jako środek walki.

Dlaczego min. Mołotow odleciał?

LONDYN. 2. 9. (BBC) W Paryżu komentuje się w dalszym ciągu nieoczekiwany wyjazd ministra Mołotowa do Moskwy, który nistał w nocy z piątku na sobotę, a został podany do wiadomości w sobotę wieczorem. Koła radzieckie tłumaczą fakt ten wzywaniem ministra Mołotowa przez

premiera Stalina celem złożenia mu sprawozdania z przebiegu obrad konferencji paryskiej. Zwraca się uwagę, że w dyplomatycznych kołach brytyjskich i amerykańskich naogół nie przywiązują się zbyt wielkiej wagi do wyjazdu z Paryża min. Mołotowa,

Pomyślne obrady zastępców ministrów

LONDYN. 2. 9. (BBC) Poniedziałkowe zebranie 4 ministrów Wielkiej Czwórki zostało odwołane, a to z tego powodu, że prace zastępców 4ch ministrów spraw zagranicznych tak dalece posunęły się naprzód, iż narazie zebranie takie nie jest potrzebne według informacji Reutersa nastąpi

prawdopodobnie rychło po powrocie min. Mołotowa z Moskwy. Jak wiadomo, zastępcy ministrów Spraw Zagranicznych mieli za zadanie przypisywać tempo obrad Konferencji pokojowej przez usystematyzowanie 250 poprawek do projektów traktatów pokojowych.

Plebiscyt w Grecji

LONDYN. 2. 9. (BBC) W niedzielę od świtu odbywa się w Grecji plebiscyt, który ma zadecydować o ustroju państwa greckiego. Według doniesień prężeli dyktatorscy to znaczy do godzin popołudniowych był spokojny. Każdy z głoszących otrzymał 3 karty. Na jednej wypisane jest słowo „król“, na drugiej słowo „republika“, trzecia karta ma służyć oznaczaniu protestu przeciwko powrołowi króla Jerzego. Członkowie partii komunistycznej otrzymali od władz partyjnych polecenie składania pustych kartek. Obserwatorzy amerykańscy i angielscy obecni byli przy układaniu rejestru uprawnionych do głosowania, obejmu-

jącego milion 400 tys. osób, a w niedzielę odwiedzali lokale, w których odbywało się głosowanie, obserwując jego przebieg. Prawdopodobnie podsumowaniem znane były już pierwsze wyniki głosowania.

LONDYN. 2. 9. (Reuter) W niedzielę na wieczerze Alon, Kaimonosi, jeden z przywódców komunistycznych, zadowolony z wyniku głosowania, pozostawiając myśleniami, pisał, że w Grecji, jak wynika z nadchodzących wiadomości, ma jakoby prędko się zbliżyć. W jednej z niejasnych żartobliwych rozpraw gromadzi ludzi zwołując z 40 osób, usiłujących na paść na lokal wyborczy.

Socjalistyczny kongres w Budapeszcie

LONDYN. 2. 9. (BBC) W grudniu br. ma odbyć się w Budapeszcie międzynarodowy kongres stronników socjalistycznych, w którym wezmą udział prócz polski delegaci z Jugosławii, Węgier, Bułgarii i Francji. Decyzja o tym Kongresie zapadła w Paryżu podczas odbywającej się tam obecnie międzynarodowej Konferencji stronników socjalistycznych.

Stopy Graniczne

(Dalszy ciąg ze str. 1-4j)

Przypomnijmy sobie Program PPS uchwalony w Radomiu 2 lutego 1937 r.:

„Rząd Robotniczo-Chłopski będzie wyrażał niechęć i interesów mas pracujących, zostanie stworzony na podstawach gwarantujących tym masom wpływ na losy państwa. Rząd ten po przełamaniu oporu sił reakcji i faszystów wszelkimi rozporządzalnymi środkami, gdyby nawet one musiały W OKRESIE PRZEJŚCIOWYM przybrać charakter CZASOWEJ DYKTATORY, zapewni masom wolność i najszerszy samorząd, demokratyzację administracji państwowej, sądownictwa itd. itd.”

„Zerzycie, nie jest, musi potrzebna ta metoda władzy dążyć, która wczoraj była konieczna. Nie należy jednak przekreślać tego środka walki, „na zawsze” tylko dla przypodobania się tym, którzy dzieł i wnuki błogosławili. „Je wielkie zmagania proletariatu w tym i wsi w naszej rzeczywistości.”

Nie jesteśmy jeszcze u końca naszej drogi życiowej. I warto przypomnieć sobie słowa znakomitego teoretyka socjalistycznego z lat przedwojennych, wielkiego przyjaciela Narodu Polskiego, tow. Dr. Ottona Bauera w pracy jego pt. „Droga do Socjalizmu”. Pisz on:

„Pokażaliśmy, jak do socjalizmu iść możemy i chcemy. Socjalizm może przyjąć i na inne drogi. Jeżeli lud nasz nie zrozumie, że komieści i ci i ci... jeżeli warstwy pracujące, obciążone i oszukane nie będą rozumieli własnych interesów i nie będą umiali wyświadczyć tych politycznych aktów, które im dała Republika demokratyczna, to wtedy socjalizm przyniesie w inne formy... Okupilibyśmy go latami wojny domowej, nie słychyśmy zniszczeniem sił wytwórczych.”

Socjalizm stał się dziejową koniecznością!

Pracujemy wszyscy, aby przyszedł nie jako wynik pułapczych katastrof, lecz jako owoc celowej pracy.”

Kiedy dowiedzieliśmy się, że w Krakowie padło 100 tysięcy głosów przeciw reformie rolnej i przeciw nacjonalizacji przemysłu wielkiego, że 44 tysiące głosów

przeciw granicom naszym, a Odą i Nysą — przypomniał sobie słowo jednego historyka: „W przyszłości, jeżeli lud nasz nie zrozumie konieczności walki — i tego — że socjalizm stał się dziejową koniecznością — w sławku moim nie dopiszę, a słowa „nigdy” i nie będę dopisać słowa „zawsze”.

Wtedy okresem kapitalistycznym dążyła Nowa Polska, że jeszcze stopy graniczne. Partia nasza nie przekreśliła jeszcze Programu Komunistycznego i nie uczyni tego za niczym podpowiadającym.

(L. d. n.)

PRZEMÓWIENIA PRZYZIENTA

Przedysposycja 42 rocznica powstania nam z perspektyw 7-tni lat spojrzeć raz jeszcze na ów dzień, w którym hitlerowskie hordy runęły na nasz kraj.

GDZIE SZUKAĆ SOJUSZNIKÓW

Na sanki z tych ciężkich i krwawych lat, których nam nigdy zapomniać nie wolno. Nie wolno nam nigdy zapomnieć, że polityka naszego i bez innych narodów musi być zgodna z najgłębiej rozumianymi interesami Państwa i Narodu, że sojuszników szukamy tylko tam, gdzie widzimy wspólną obronę przed groźbą narodowi niebezpieczeństwem. Niebezpieczeństwem tym było dla nas i będzie granicząca ekspansja Niemiec. Nie chodzi o to, by stać się kierownicą przedsięwzięcia i sprawować na Polskę straszną katorż. Pierwsze bomby, jakie spadły na Warszawę w 1939 r. miały za powódź tego, czego, dokonano bestial-

stwo Niemiec na naszej stolicy w czasie powstania i po jego upadku. Buzgacz Warszawy, usiłowanie, ugodzić w serce Narodu Polskiego, nie szczątkiem nie tylko materialny dorobek pokoleń, usiłowanie zniszczenia ducha.

WARSZAWA ŻYJE

Warszawa jednak żyje, jak żyje Polska, okaleczona wznosi dumnie awie niezłomne jeszcze zgliszczu, pokazuje je światu, jako symbol hurta i nieustraszonego narodu. Słucha się niejako, aby młodsze pokolenie — młodsze roczniki — miało w pamięci rocznicę zalewu i zniszczenia Polski przez hordy germanów — stał się męstwem odbudowy Warszawy. Zjednoczenie wysiłków wszystkich obywateli w dziele odbudowy Stolicy będzie odpowiedzią na wszelkie zabusy na cokolwiek niepojęte naszej Ojczyźnie. Ten wysiłek, spoj i zwraca jeszcze silniej naszą uwagę, szereg budowniczych Polski, lepszej i szczęśliwszej, podobnie on będzie wielką nauką, iż nie ma trudnych i

niewykonalnych zadań dla narodu zjednoczonego wspólną wolą.

PRZYWRÓCIMIŚMY ŚWIETNOŚĆ STOLICY

Obywatelu, Warszawa bohaterka, ofiarna Stolica Polski, będąca wzorem naszego ludu symbolem jego siły i dumy narodowej oczekuje dziś naszej pomocy. Przywróćmy swym wysiłkiem i ofiarą serca, ofiarą serdecznej współsolidarności i świeżości naszej Stolicy.

PRZEMÓWIENIE TOW. PREMIERA

Dzień 1 września 1939 r. poranne nie pamiętam na zawsze w historii świata i historii naszego narodu, jako pierwszy dzień najgorzej krwawej i najbardziej bezlitosnej w dziejach ludzkości wojny.

POHABNIENIE CZŁOWIECZYSTWA

Niemcy nie tylko lubowali się w okrucieństwach, nie tylko walowali się między sobą, między dziećmi i kobietami, ale także depilowali godność ludzką, jak tego nikt dotychczas uczynić nie potrafi.

Wojna r. 1939 była zatem wojną nieustępliwego bestializmu i rozpamiętania z człowieczeństwem i moralnością. W tej wojnie Narodu Polski nie szczędził nienie i krwi.

WARSZAWA PRZYŻŁOŚCI

Wola całego narodu ukochana Stolica dźwiga się z gruzów i z czasem stanie jedyną z najpiękniejszych i najbardeziej, najlepiej urządzonych miast w świecie. Odbudujemy Warszawę, jako miasto przyszłości, w którym każda rodzina, każdy człowiek przy będzie posiadał własne wygodne mieszkanie. Zbudujemy na nowo Stolicę.

Zaby ten wielki i piękny plan realizować potrzeba nam do tego dnia powołać cały naród. Tak jak walka i opór Warszawy był dokonywany w imieniu całego narodu, tak i odbudowa naszej stolicy leży w interesie całego narodu.

W dniu dzisiejszym rozpoczynamy w całym kraju wielką akcję pod hasłem:

Warszawę budujemy wytykaniem całego narodu.

Wszyscy Polacy, robotnicy i ochotnicy, mściszczawcy i inteligencja, włącznie z kobietami, wszyscy jesteśmy powołani na misję tak swoich i możliwości dostarczyć środków na odbudowę stolicy państwa.

PRZYŁADZ GÓRNEGO ŚLĄSKA

Wszyscy bierzemy przykład z mieszkańców Górnego Śląska, których praca i ofiarnością stała już od dawna mostem Północno-wschodnią na Wiśle.

PRZERUDOWA POLSKI

Odbudowę a właściwie budowę Warszawy stanowią tylko część tej wielkiej pracy, którą masowo wykonują w najbliższych latach, a także do czasu przebudowania całej Polski na zasadach sprawiedliwości społecznej. Musimy więc nie tylko walczyć o przetrwanie, ale i walczyć o budowę pierwszej i drugiej klasy, która, wszyscy musimy pracować i dostatek, wszyscy musimy kochać swoje dzieci i pełnymi garściami czerpieć ze wspólnej dobrodrobności oświaty i kultury.

Od dnia dzisiejszego stajemy wszyscy na froncie odbudowy naszej stolicy Warszawy.

W kilku wierszach

Wkrótce mają się rozpocząć rozmowy po pomidzy wyrokami obozami bytyjskiej i przedstawić wieloletniemu republiki Indonezyjskiej celom ustaleń nasza rządowi Indonezyjsko-holandzkiej.

Wielonarodowa Organizacja Indonezyjska zaprosiła państwa, które interesowały w komunikacji lotniczej nad Północnym Anantkiem do udziału w konferencji. Konferencja rozpoczęła 17 września w Londynie.

Sprawiedliwy rozdział zysności

LONDYN. 2. 9. (BBC) 42 narody zbierają się w Kopenhadze na Konferencję międzynarodowej organizacji wytworzenia celów regulowania sprawy, swobodnego rozdziału zysności między ludźmi. Projektowane jest utworzenie międzynarodowego Biura dla spraw zysnościowych. Z kół maoistowskich zbliżonych do Konferencji słyszy się: niebezpieczeństwo, że w roku 1949 zos-

ta nie osiągnięty w Europie przedwojenny poziom produkcji żywnościowej. Jednocześnie zwraca się uwagę, że i przed wojną nie było sprawiedliwego podziału artykułów żywnościowych. Powinno obliczenia rzeczą ludzi pracujących mogła sobie pozwolić jedynie na kupno najtańszych artykułów żywnościowych.

Wyroby w strefie radzieckiej

LONDYN. 2. 9. (BBC) W Saksonii (Radziecka strefa okupacyjna w Niemczech) odbywała się w niedziele wybory do rad miejskich. Są to pierwsze wybory tego rodzaju zorganizowane na terenie strefy radzieckiej. Od nowego ranka przed lokalami wyborczymi gromadzi się duże grupy wyborców, z czego wniosek, że frekwencja w wyborach będzie duża.

W wyborach biorą udział 3 stronnictwa: jednolity socjalistyczny, uni chrześcijański — demokratyczny i partia liberalna — demokratyczna. Wszy-

skie 3 stronnictwa mają równe szanse.

Zburzył Wiedeń

LONDYN. 2. 9. (BBC) Rząd austriacki zwrócił się do władz amerykańskiej strefy okupacyjnej w Niemczech o wydanie mu generała SS Dietricha, który został przez amerykańską siły polowy osędzony i skazany w lipcu b. r. w Dachau na dożywotnie więzienie. Rząd austriacki uważa, że gen. SS. Dietrich, który był komendantem obrony Wiednia jest odpowiedzialny za zniszczenie miasta.

Pandit Nehru premierem

LONDYN. 2. 9. (Reuters). W Now Delhi został oficjalnie ogłoszony skład nowego rządu Indonezyjskiego. Skład rządu jest następujący. Pandit Jawaharlal Nehru (przewodniczący Kongresu) — premier i minister spraw zagranicznych, Sardar Baldev Singh — obrona Sardar Vallabhbhai Patel — sprawy wewnętrzne, oraz: informacja, dr. John Mathai — skarb. Książ Aki — rolnictwo.

dr. Rajendra Prasad — rolnictwo i uprawiania, Jagjivan Ram — praca, sir Shafat Smool Khan — zdrowie, sztuka i oświata, Seydali Zahoor — sprawiedliwość i lotnictwo, C. Rajagopalachari — przemysł i dostawy, Sirat Andra Bose — kopanie, Ldhaba — handel.

Członkowie rządu zdają przysięgę i rozpoczynają urzędowanie w poniedziałek.

Kryzys francuskiej prawicy

PAJIZ. 2. 9. (RAPP). W łonie partii republikańsko-ludowej zdaje się dojrzewać kryzys. Minister belgijski Francuskiej Gasy, który zajmuje jedno z najważniejszych kierowniczych stanowisk w partii, po premierze Bidkulu, poinformował premiera, że zamierza zrezygnować ze swego stanowiska o ile nie otrzyma dostatecznych gwarancji, że Bidkulu nie zgodzi się na sztywne konsekwencje na rzecz lewicy. Konsekwencje wykonawczy partii republikańsko-ludowej obradował w sobotę i w niedzielę po południu. Francuskiej Gasy nie był obecny na

substancji posiedzeniu rady ministrów.

Gdzie jest Degrelle?

LONDYN. 2. 9. (Reuters). Na granicy portugalsko-hispańskiej zostały wysłane specjalne zastępcy na wyszukanie gubry przywódcy reżimu belgijskiego Leon Degrelle zamierzającego udać się w Hiszpanię do Portugalii.

We wszystkich portach portugalskich również zaobserwowano kontrolę.

Stulecie „Monie Ayala”, na którym jakoby miał pojawiać się Degrelle, został starannie przeszukany w Lizbonie. Policja oświadczyła, że Degrelle nie znalazł.

Historia jednego problemu (2)

Wielka gra

Do stołka dwa partnerów — Związek Radziecki i Anglia — którzy swoje perską grę prowadzili już od lat, zjawili się Iraci, a mianowicie Stany Zjednoczone. W r. 1944 Shell and Standard Oil Company wrócił się do rządu Szacha o udzielenie koncesji i chociaż Smch odmówił, otrzymał on amerykańskich rzeczowników, którzy gotowi byli w każdym wypadku słżyć swoją doświadczoną ręką. Nie pierwsza to miała pomocarza ze Stanów Zjednoczonych nawiedzała dwór perskiego władcy. Po wojnie 1914—1918 dr Millsangh przysłał był z Waszyngtonu dla udzielenia i zreorganizowania perskiej polityki finansowej. Ten sam dr Millsangh został zaangażowany w r. 1942 i w tym czasie uduł a bledy w r. 1944 zrezygnował ze swego stanowiska, to jednak w Persji pozostał. Mimo tych zabiegów rząd perski zdecydował, że udzielenie koncesji musi być odrębne, nie do zakończenia wojny, ponieważ oddzieli wojskowe rezerwyje w kraju krepują jego wolność.

Mniej więcej w tym samym czasie przybywa do Teheranu z Moskwy zastępca Komisarza Spraw Zagranicznych Kwaterdase edem przedyskutowania sprawy koncesji Kawiur Khurian, który mieszkał w r. 1925 nie

została nigdy zatwierdzona przez Medals, ponadto wydania się sprawa eksploatacji terenów położonych w północno-wschodniej Persji. Warunki miały być omówione po udzieleniu koncesji. Jednakże w odpowiedzi na swoje propozycje udzielił wyłudzeń z Moskwy, że rząd w Teheranie odwiedza, iż przyznane Związku Radzieckiemu prawa eksploatacyjnych koncesji w północnych okęgach Azerbejdżanu zostają zawieszone aż do końca wojny. Oficjalne wypowiedzi Moskwy na ten temat gloszą, że decyzja Teheranu zmocniła repulsa stosunków między obydwoimi krajami. Partia Tudah ze swej strony rozpoczyna kampanię antyrządową opartą opiera się o Medals, doprowadza do kryzysu gabinetowego i kończy się wywołaniem nowego premiera w pełnomocnictwo do prowadzenia perturacji, czy neliowych jednak z warunkiem do kładnego informowania Medalsu o ich przebiegu.

ODRZUCONA PROPOZYCJA BEVINA

Kiedy kształty przyszłej Europy były już zwolna spórnię mgieł planów, narad konferencji i traktatów, wypadki na wschodzie toczą się szybko i pozbawiają tylko jedną możliwość: zdecydowanego działania. Szkoda

do czasu na słowa. Anglicy mówią, że Iraci nie chcą na której rozgrywa się największa porażka dyplomacji, na jakiej doznała Anglia po zakończeniu wojny. Od momentu wystąpienia Związku Radzieckiego w r. 1944 z postulatem udzielenia mu prawa eksploatacji przyznanych dawno koncesji w Persji politycy się tak szybko, że rząd brytyjski prawie że nie mógł im nadążyć. Pozorna porażka ZSRR spowodowana odmową rządu i wynikiła stąd niepowodzenie między Kwaterdase wywołało silną reakcję społeczeństwa perskiego złączając grupowanego wokół partii Tudah.

Swoją odmową rząd wywołał głęboki ferment w społeczeństwie, które nie mogło zrozumieć dlaczego Wielka Brytania ma być eksploatacją naturalnych bogactw Iranu i to doświada na warunkach uciążliwych zarówno interesom państwa i krzywdzącym klasę robotniczą, zaprzęgnię do pracy dla milionowej koncentracji. W tym stanie rzeczy minister Bevin postanowił rozpocząć akcję dyplomatyczną i na konferencji w Moskwie w grudniu 1945 r. przedstawił projekt powołania komitetu trzech państw mającego doprowadzić do wyjaśnienia spornych kwestii w Iranie i osiągnięcia wzajemnego porozumienia. I już odnosiło się wrażenie, że wszystko

ułoży się po linii planu brytyjskiego, bo nawet Stalin wydawało się być więcej usposobiony do projektu Bevina, gdy w ościnie chwili niemał Molotow w imieniu rządu perskiego odrzucił. Wypadki toczyły się po Bevin, który przez politykę Moskwy wyraźnie nie był korzystny.

Później przysłało kilka miesięcy pełnych napiętego wyścizkowania, kiedy sprawa Iracka zaprzęta wiele umysłów, kiedy premier perski Chawam Sultane jedził do Moskwy, kiedy Rada Bezpieczeństwa rozpatrywała sprawa obecności wojsk radzieckich w Persji i kiedy wreszcie w kwietniu 1946 r. premier Sultane, przysłał nawiązać propozycję ZSRR, a wojska radzieckie ewakuowały się z Iranu. W tym momencie Stany Zjednoczone umlyli, przestając mówić do roli państwa obserwatorów.

KONCENTRACJA WOJSK W BASRA

Przy stołku pozostał znowu dwój partnerzy Anglia i Związek Radziecki popierany przez patrię Tudah, która postąpiła sobie zyskiwać coraz szerszą swobodę.

W lipcu 1946 r. Anglia zdecydowała się na krok śmiały i otwarty: z Indii do Basry zostały postane oddziały. Wj wojskowe w celu ochrony, gdyby tego okoliczności wymagały, wyda Indusów, Arabów, i Brytyjskich, oraz celnie zabezpieczając ludność i brytyjskich żołnierzy w pobliżu Persji. Krok ten poprzedziły liczne strasły wśród robotników Anglo-Irański Company, donoszących się po prawy warunków pracy. Gdyby Wielka Brytania chciała postąpić się teraz dalej musiałaby naruszyć integralność granicy Persji. Stojąc w Basra celując na siebie gułkowiec stali perskiej o pini publicznej okrzykającej ją o im, perturację zamiary. Tak więc narazie koncentracja wojsk w Basra sro wadza się do demonstracji politycznej o wpływowych efektach. Latwiej jest naturalnie opisywać fakty, niż znaleźć rozgłoszone rozwiązanie zagonionej sytuacji, zwłaszcza jeżeli najbliższe wybory do Medżlisu przyniosłyby zdecydowanie większość partii Tudah na co się zanosz bardzo poważnie.

PERSJA I POMPEA

Anglicy nie kryją zaniepokojenia, widząc, że to co się zdarzyło w Persji może się powtórzyć na całym Środkowym i Bliskim Wschodzie. Obecny ocieplistywny rząd plac rachunków, które narodziły przez ciekawiejsi jak, placu za zdumiewającą naiwność tych, którzy sądzili, iż Iraci pozostanie przez wieki na tym samym miejscu, na którym stają przed wielkami i że Persowie będą zadowolonymi państwami na rządzących nimi brutalnych skurupowanych dekadach i grabieżczych władcach. Nadchodzi czas wielkich społecznych rozstrzałów, które mogą doprowadzić do stanu na Bliskim Wschodzie i znacznie zmienić siły polityczne i gospodarcze Wielkiej Brytanii, a przez to same podnieść jej międzynarodowe siły i siły gospodarcze i siły polityczne i gospodarcze Wielkiej Brytanii, a przez to same podnieść jej międzynarodowe siły i siły gospodarcze i siły polityczne i gospodarcze Wielkiej Brytanii.

IV. Raid Tatrzański

Wśród deszczu i błota

(OD SPECJALNEGO WYSLANNIKA)
Deszcz pada od samego rana, na ścieżce przed domem autobusowym PKS jest od góry Szej krowy. Do drogi się czyhało się 100 maszyn. Trasa pierwszego dnia raidu prowadzi z Zakopanego przez Głodówkę — Białą Dunajec — Kalkuszów — Lubien — Dobra — Szczawna — Nadzamcze — Niedzica — Białka — Bystrę — Zakopane.

START

Startu wypuszcza maszynę co minucie. W warunkach silników ruszają pierwsze zawodnicy. Trasa raidu w dzień pogodny i suchy nie przedstawia specjalnych trudności. Dział na tomiast pada silny deszcz, który pada również i poprzedniego dnia, stwarza dla zawodników duże przeszkody, których pokonanie jest ogromnym wytrzymałości i wyrobieniem sportowego zarówno dla kierowcy jak i maszyny na przestrzeni 225 km, w czym 20% stanowią drogi terenowe.

NA GŁODÓWKĘ

Nie czekamy na start wszystkich maszyn, jedziemy na Głodówkę, które jest najtrudniejszym etapem na trasie.

Deszcz pada w dalszym ciągu, droga, po której mały leśnak zawodnicy rozmięka, mijającymi pokrywa całkowicie płyczą wodą.

Wkrótce silniki, spośród drzew lasu wynurają się pierwsze zawodnicy. Jadą wolno zaterając się i śląc gąsiec po rozmiękłej glinie. Spod koł tryska brudna woda i wylatują kawałki błota.

Maszyny zjeżdżają w bok, ślizgają się z zalaminowanymi kołami po zboczach wzniesienia. Wiele z nich pada wraz z kierowcami w błoto.

Wszystko małe, ludzkie, odlepie nie błotem, lecz jaski naprzód.

Przejeżdża Zymirski z OM TUR Okecie. Ciężki jego BMW siódemki pięciopiętnastka dość dobrze przebiega się przez przeszkodę. Kierowca śmieje i spokojnie prowadzi maszynę.

NIEDZICA

Pół Niedzicy punkt kontrolny pod zębem odpoczynku dla zespołu.

ników przed dalszą drogą. Zymirski mający 80 numer startowy, przybywa do Niedzicy jeden z pierwszych. Tu narzuca się możliwość zdobyć cila przez niego pierwszego miejsca w zawodach.

Kierowcy tankują benzynę, krótki odpoczynek i znowu wczarą motocykl, wyruszając na ostatni etap raidu. W czasie przejazdu przez punkty kontrolny Zymirski, jadący bardzo szybko nie spłyka żadnego z kontroliatorów, którzy nie zdążyli przybyć jeszcze w to miejsce. Być może, pozwierzenie, że przeszedł przez niego układa z kamieniami swa nazwisko.

DRUGI DZIEŃ ZAWODÓW

W niedzielę dnia 25 km, pogoda bez zmian. Góry zakryte gęstą mgłą, pada deszcz.

Zawodnicy ruszają do drugiego etapu drogi, kończąc się na Kalkuszówkach. Wielu z nich już pierwszego dnia odpadło nie mogąc sprostać zarówno trudnym warunkom terenowym jak i wymagom zawodów.

Trasa wynosi 100 km po przebiegu której czeka jeszcze zawodników próba na szybkości górskiej na przestrzeni 35 km.

Coraz więcej maszyn przybywa na Kalkuszówkach, jest już Zymirski i Krys stół Bruz z PKM na Royal 350 cm.

Brun obok Zymirskiego uzyskał w pierwszym dniu zawodów najlepsze wyniki. Również i dziś obok mają naj lepsze wyniki, w odpowiednich klasach swych motocykli, wyruszając się tym samym na zwycięstwo raidu.

PROBA Szybkości

Na starcie na Kalkuszówkach co trzy minuty razami maszy na doświadczonego konkursa raidu, który jest próbą szybkości górskiej. Spadziowie na celeri stopery chwytają klas. Rusza Zymirski. Po przebiegu trasy a duża szybkość wpada na nie. Na nierówności gruntu maszyną wysoko podskakuje wyrzucając w powietrze kierowcy, który nie puszczając kierownicy i panując nad maszyną opada z powrotem na sodek. Czas przejazdu trwa 3 minuty 4 sekundy. Krys stół Bruz osiąga czas 3 minuty 57 sekund.

Nie chwazi się również bez przygód. Jednemu z zawodników spadł lewy, dręgiem na starcie spadł motor tak, że kierowca nie mogąc go powtórnie zapalić, a nie chcąc zrezygnować, dojeżdża do niety celując maszyną.

Wieczorem w dużej sali schroniska, Tatrzańskiego Towarzystwa odbyło się rozdanie nagród zawodnikom.

Pierwszy powojenny raid automobilowy

Pierwszy powojenny raid automobilowy Polku z dnia 5—7 września br. cieszy się dużą popularnością wśród zwolenników sportu motorowego. Dotychczas Automobilklub Polski posiadała zaleszonych 82 wory, w czym 66 osobowych i 16 półciężarowych. Ogółem z władami kierowców notowa podjęcie ponad 90 maszyn, przy 400 osobach załogi, co stanowi rekordową ilość maszyn w porównaniu z latami przedwojennymi.

Zgłoszenia nadają się z całego kraju. Dojazd zgłoszeń został udzielony 9. października Automobilklubowi Polski.

Wśród czołowych nazwisk przedwojennych kierowców rajkowych spotykamy im. Wikłada Rychtera i Jona Rippera.

Raid składa się z trzech etapów, pierwszy etap wszystkich maszyn z Poznania skład dalej zwarta kolumna na wyjazd w drugim dniu do Katowic, a w trzecim do Jeleniej Góry, gdzie odbyła się końcówka próby i nastąpi rozdanie nagród.

(Tadeusz Roman)

Sprawy teatralne

»GROTESK«

PRZED NOWYM SEZONEM
 Teatr Lalki i Aktora »Grotesk« — to jedyny w swoim rodzaju teatr, gdzie ze sceny przemawia do nas nie zmysł człowieka, tylko lalka, lalka groteskowa, parodiująca ich podłoża, na piedestał pewne charakterystyczne typy ludzkie.

Lalka jest zjawiskiem świata nierzeczywistego i w taki świat wprowadza widza, Wzruszenia, jakie nam przysługują są najzupełniej inne, niż te, które przeżywamy w rzeczywistości teatrze. Mimo to przemyślenie o tym w swej groteskowości, szacie zawsze jakiejś maski moralnej. Jest w nich pocałunek pełna niezapamiętania — my doradzi nam znajdyjemy w nich reminiscencje z własnego dzieciństwa. Do teatru tego nie spie się z ochłodem człowieka, jak i dorosły. A program przygotowany na nowy sezon jest ciekawy. Na pierwszy szereg idą »Widzimyświat«, będąca inaszczynek pieleni dziecięcych obrazów jejego kolejno zabawę, naukę i pracę. W dalszym ciągu przewidziane jest wystawienie »Gęgorzka i Złotego Rybka«.

Jeśli już mowa o »Grotesku«, należy najzupełniej oddzielić od jej linii repertuarowej przedstawienie operetkowe, dla których Groteska tylko wypadła zale.

Współpraca z Kuratorium oraz z dr Schumannem zapewnią utrzymanie repertuaru na wysokim poziomie artystycznym.

Obejście zarząd teatru przeszedł w ręce państwa. Zarząd aktorów liczy 12 sil. Kontakt z związkami zawodowymi ma na celu zwiększenie zarobków teatru wśród najszerszych warstw do czego w dużym stopniu przyczynią się dostępne ceny biletów. (ade)

Sprawa Opery

W sferach kulturalnych miasta Krakowa rozstrzyga się obecnie aktualną sprawę czy w Krakowie opera utrzyma się na stałe, czy też nie. »Tosca« i »Cyrulik Sewilla« zawiodły niestety niepośmiertnie wystawienia, być może że są dalsze próby będąc szerszym. W każdym razie Towarzystwo Teatrjalne Opery czyni wszelkie wysiłki celem jej utrzymania, zaś konferencja mająca się odbyć w najbliższym okresie zdecydowanie ostatecznie o jej istnieniu. (a)

Świecicowe osiągnięcia

Sekcja Świecicowa artystyczna Zarządu Wojewódzkiego TUR w Krakowie zebrała ponad 100 świecic wielkiego Krakowa. Następnie przeprowadzono kilka konferencji z kierownikami klubów świecicowych, przedstawiając im ogólny obraz działalności, która dąży do określenia krótko słowem: »Kłosa« — nie jakości. Konkretność podniesienia poziomu gromadnie przeżywania chwili uroczystych znalazła wyraz w opracowaniu tekstów i materiałów dla świecicowców.

Obejście Komisja Świecicowa artystyczna Zarządu Głównego TUR umożliwiła porównanie prac świecicowców, biblioteczki podręczna, kartoteki prelegentów ze wszystkich możliwych dziedzin wiedzy.

Program pracy na najbliższą przyszłość przewiduje stworzenie obywatelskiego Teatru TUR, który rozpocznie swą pracę od września, oraz rozszerzenie roli sekcji szkoleniowej kierowników i instruktorów świecicowców. (a)

Polki z Francji w Krakowie

Do Krakowa przybyła 7 osobowa delegacja kobiet polskich z Francji. Rodzaki nasze zapoznaliśmy się w Polce ze zmiennymi wyrazami przy przebiegu wojennej. Szczególnie silne wrażenie zrobiła na nas stolica, której zniszczenie jest bezprzykładne. Delegacja Kobiet z Francji obejmuje przedstawicieli organizacji społecznych, które przybyły do Ojczyzny z darem dla dzieci sierot.

Między innymi przywiozły one kompletne urządzenie dla szpitala dajciec, tego w Warszawie i szereg dać w.

postaci podwytek, lekarstw i ubranek dla dzieci.

Akcja przeprowadzona przez nie we Francji wśród naszych emigrantów, przeważnie robotników w przemyśle górniczym i hutniczym, którzy znajdują się obecnie w szczególnie ciężkich warunkach przyniosła ponad milion franków osiągniętych ze zbiorów. Rodzaki świadczyli uprzednio Śląsk, zapowiadając się z warunkami pracy w naszym przemyśle. Cała Kolonia polska we Francji oczekuje ich relacji celem jak najszybszego powrotu do kraju.

Krakowski Komitet Odbudowy Stolicy

19.9. br. odbyło się posiedzenie Krakowskiego M. Komitetu Odbudowy Stolicy z Miejsk. Komitetu Obyw. PPOK w Krakowie celem pogłębienia obu wymienionych Komitetów w jednym Miejsk. Komitet Obywatelski Odbudowy Warszawy.

Posiedzenie zgromadził wiceprezydent Tur, powołując na przewodniczącego wiceprezesa Holldera.

Referaty o odbudowie i przebudowie Warszawy wygłosił komisarz generalny PPOK ob. Kosciński, ob. Narzewska, z Woj. Krak. Komitetu Odbudowy Stolicy, krak. U. J. ob. Walter, oraz prof. politechniki krak. Maciejewski. Następnie odczytano Krzyżami Zasługi członków Komitetu

PPOK w osobach rektora prof. Waltera, Złotym Krzyżem ob. ob. Szarskiego, Butnakiewicz, Gierulczyk, oraz Kowitcz, Przybyło, Rudnika, Starychowski, krzyżami srebrnymi oraz ob. Głusz hronozowym krzyżem żelaznym.

Następnie wybrano nowy zarząd. Na przew. powołano przew. Stefana Wolasa, na zastępców przew. rektora Waltera, wiceprezesa Tora, ob. Szarskiego. Do zarządu weszli ob. mgr. A. Felkel, dr W. Blichowski, tow. wiceprezydent Nowicka, red. Zechenter, dyr. Ziffor, dyr. Bogdanowski, wiceprez. Daliwki, dr Boryczko, rektor Z. Biskupi, dr Dorawski, dr Mikulski, dyr. Zajda i dyr. Nazimek. o. d.

Nowe znaczki pocztowe

Z dniem 1 września br. wprowadzono do obiegu i sprzedaży nowe znaczki pocztowe o wartości 5 i 10 zł. Rynek znaczka wartości 5 zł, przedstawia ruinę zamku w Będzinie. U góry jest napis »Polska« a w dołu »Będzin — Zamość».

W lewym dolnym narożniku jest podana wartość znaczka 5 zł. Kolor znaczka oliwkowy. Znacznik jest nieperforowany.

Drugiego znaczka o wartości 5 zł, przedstawia postać Henryka IV Probusa na płycie jego grobowca w kościele św. Krzyża we Wrocławiu. U góry jest napis »Polska«, z lewej strony słynny Probus, a z prawej »Święta« w kościele św. Krzyża we Wrocławiu. Wartość znaczka 6 zł jest podana w ten sposób, że w lewym dolnym narożniku jest zamieszczona cyfra 60, a w prawym litera zł. Kolor znaczka siarowy.

Z dniem 1 września 1945 r. wprowadzono

do obiegu i sprzedaży pocztowe znaczki lotnicze wartości 15 zł. Rynek znaczka przedstawia samolot w locie nad Warszawą. U góry jest umieszczony napis »Poczta Lotnicza« u dołu »Polska« w prawym zaś dolnym narożniku »Warszawa«. Wartość znaczka 15 zł jest podana w prawym górnym narożniku pod napisem »Poczta Lotnicza«. Kolor znaczka niebieski.

Znacznik ten służy przede wszystkim do ulżenia opłaty za przesyłki lotnicze.

KOMUNIKAT

Referat Kobiety PPS uruchamia z początkiem września 1946 r. KURS: kroju i zycia, modniarstwa, sztucznych kwiatów, języków: rosyjskiego, francuskiego, angielskiego. — Ceny bardzo niskie. Stępnie. Dla członków PPS i OM TUR zniżki. Wpisy codziennie od 10-16 pl. Szczepański 9 pokój 20.

NOWOŚCI!

Do nabycia we wszystkich księgarniach

Wzrost młodości akademickiej

Okres ekwipacji szczególnie dotkliwy. Wiec odrzuca młodzież akademicką — która przy wyłożonych studiach, pragnąc nadrobić stracony czas niejednolite, kupnie bardzo poważnie zapada na zdrowie.

Znany jest katastroficzny procent gruźlicy na wyższych uczelniach. Bratnia Pomoc Studentów U. J. w trosce o odstopnienie młodzieży od powiedzieli warunków celem poprawy zdrowia organizowała wczasy z ciagą mitalczy letnich.

Dysponując domami wypoczynkowymi w Karpaczu, w Borowicach oraz w Dolinie Kosielskiej objęło akcją przeszło 1000 akademików.

Akademie Dmny Wypoczynkowe będą czynne przez cały rok celne dla nich możliwości młodzieży wykorzystania każdej chwili do wypoczynku.

Odbudowa mostów

W trosce o usprawnienie komunikacji PKP prowadzą siłą i systematycznie prace nad odbudową zniszczonych wojennych. Po odbudowaniu dwadzieścia kilku mostów na linii Tarnów — Stróże obecnie odbudowywany jest most w Bogumińskich na Dunajcu długości około 350 m.

Roboty wykonuje Państwowa przedsiębiorstwo robót handlowanych. Ukończenie robót przewiduje się w połowie października.

W odwołaniu znajduje się również most na Wiśloku na linii kolejowej biegnącej na wschód od Przemyśla.

Cracovia-Wisła 1:1 (1:0)

Cracovia: Rybicki, Gędek, Gilmas, Jabłowski I, Parpan, Jabłowski II, Mazur, Rożankowski I, Rożankowski II, Szeleg, Klekka.

Wisła: Jurkiewicz, Flanek, Wapienik I, Fikak II, Legutko, Wapienik II, Giergiel, Gracz, Artur, Głowacki, Cisowski.

Pierwsza minuta (go najwłaściwszego) mego nie walec o mistrzostwo piłkarskie, meczu sięgł pod znakiem słów Cracovia. Klekka i Rożankowski II kilkakrotnie prześlizgnęli z biegiem czasu gra wyrównała się. Rybicki bronił brawurą strasza Cholewy z bliskiej odległości. W 16 min. Rożankowski i szersza z bliska dołm i Jurkiewicz leżą już z rękami przepiętymi piłkę do bramki.

Cracovia prowadzi 1:0, przy niesłychanym aplauzie widców.

Gra toczy się ze zmniejszonym zaangażowaniem i jest dość interesująca. Obie drużyny walczą z olbrzymią ambicją, wstępując dla tych lokalnych derby. Ataki Wisły, która daje wyównania, mimo że są groźne i kady z nich zaci w sobie zarodek

bramki, nie zostaje do przerwy wciężone powodem.

Po pauzie tempo gry nieco osłabło, mimo że i teraz następuje szereg groźnych momentów pod obydwa bramkami. Mimo niekru Wisły wzdaje się, że Cracovia utrzyma wynik, ale w 87 min. gry, Gracz w zamieszaniu podbramkowym przyłomnym strzałem zdobywa wyrównanie.

OCENA PRZECIWNIKÓW

Jeśli chodzi o ocenę obydwu drużyn, to trudno podkreślać specjalnie wyższość jednego z dwóch wartych wywali.

W Wiśle zawiodł raczej atak, gdzie poza Graczem, który znowu przed przerwą pokusił się o jeden zagrażający napastnikowi nie miała dobrze 80 min. W pomocy mego najlepszym przyłomny i dość dokładny w podłożach Legutko. Najbardziej punktem całej drużyny był bezspornie Flanek, który wielokrotnie interesował w niebezpiecznych sytuacjach. Jurkiewicz zawiązał puszczoną bramkę.

W Cracovii na pikawie miejsce wybił się Rybicki, mimo że jego wybiegi były chwilami dość niecelne, czne.

Dobrze i ofiarnie pracował pomoc zwulczony, słabszy ostatecznie czas Parpan oraz Jabłowski I. Gilmas w obronie dorównywał niemal Głowacki. Atak był najbardziej niebezpiecznym, tylko Rożankowski i dechowski sprawili jak zwykle swoje szalenie rzuty z piłką. Szeliga mimo wyraźnej poprawy nie w zupełności jednak wypiercił swoje zadanie.

Przebieg meczu był jak zwykle przy apokaliptycznym — Cracovia, mimo takich czy innych braków gry, jak zwykle interesujący i do końca trzymający widza w napięciu. Mecz o niektórych ostrzejszych zagraniach napastników Wisły, nie obserwowaliśmy jednak na boisku zdarzenia, gdyż niekiedy polewano na kosci. Sędzią ob. Mytnik, który doskonałe w ryżach utrzymał obydwa drużyny i dąży wzorowo pokas sędziowskie. Widzów na wypełnionym stadionie Cracovii zlawiło się ok. 20.000.

TEATRACH